

verder in dit nummer

Liedboek

In 2012 moet een nieuw liedboek uitkomen. Hoe gaat het eruit zien? Wat zal anders zijn dan in het huidige liedboek? Op 7 mei is in de Pniëlkerk een voorlichtingsavond over het nieuwe Liedboek. Met vakdeskundigen Pieter Endedijk, Bram van Oort en Willemijn Roodbergen.

3

Moed

Drie verzetshelden (v/m), van wie twee uit Utrecht en omgeving, haalt ds. Willem S. Duvekot aan in zijn beschouwing over het begrip 'moed': "De mens die moedig is, zal nogal eens tegen de stroom in moeten roeien. Hij zal echter zeker ook blijven denken aan de standpunten van anderen."

5

Duurzaamheid

Dat we een ander economisch systeem nodig hebben, zal iedereen beamen. Maar hoe gaat de kerk met dit vraagstuk om? Een bijdrage in drie delen van Mady A. Thung, voormalig leidster van het Multidisciplinair Centrum voor Kerk en Samenleving in Driebergen.

7

Cubazondag

De Cubaanse muziekgroep Aqua Viva is in mei twee weken op rondreis in Nederland. Aqua Viva (Levend Water) maakt deel uit van Centrum Kairos in Matanzas, de stad waar Hans Spinder en Wil Arts, gemeenteleden van de Domkerk, namens KerkinActie werkzaam zijn.

12

SUBSIDIEREGELING RIJKSMONUMENTALE KERKEN VERBETERD

Met het oog op onderhoud

Minister Plasterk van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen heeft na een gezamenlijke lobby vanuit onder meer de Protestantse Kerk in Nederland, de Rooms-Katholieke Kerkprovincie en de PGU meer geld toegezegd voor het onderhoud van rijksmonumentale binnenstadskerken. De provincie Utrecht heeft een half miljoen euro voor Kapitaal Groot Onderhoud rijksmonumentale binnenstadskerken van de Protestantse Gemeente Utrecht opgenomen in de Voorjaarsnota. Over de achtergronden van deze 'wapenfeiten' schrijft Theo Kralt, voorzitter van het College van Kerkrentmeesters van de PGU. In zijn artikel gaat het over twee meerjarenprojecten van het College van Kerkrentmeesters van de PGU, te weten het handhaven van de financiële budgetten in het kader van de nieuwe BRIM-regeling voor kerken en het verhogen van het kapitaal Groot Onderhoud (KGO) van de rijksmonumentale kerken van de PGU.

Theo Kralt, voorzitter College van Kerkrentmeesters PGU

In de vorige regeringsperiode heeft het kabinet voorstellen goedgekeurd om de monumentenzorg in Nederland te moderniseren. Over deze zogenaamde MOMO (modernisering monumentenzorg) kan geen kwaad woord gezegd worden. Samengevat komt het neer op een vereenvoudiging van de subsidieregeling voor de afzonderlijke categorieën monumenten in Nederland. Voor de instandhouding van bijzondere woningen, boerderijen, kastelen, industriële gebouwen en ook kerken moet de formulierstroom worden ingedamd. Ook mogen facilitaire zaken bij een subsidieaanvraag worden meegenomen.

Van BROM naar BRIM

Als kerkrentmeesters staan wij hier positief tegenover. Voor de

overgang van de BROM (Besluit Rijksregeling Onderhoud Monumenten) naar de BRIM (Besluit Rijksregeling Instandhouding Monumenten) kwamen wij er echter al snel achter dat de in 2011 in te voeren BRIM-regeling voor kerken financieel een aanzienlijke verslechtering inhield. Weliswaar zou de nieuwe subsidieregeling een verbetering inhouden waar het gaat om geluidsinstallaties, toiletgroepen, verwarming en dergelijke, maar onderhoud aan de gebouwen zelf zou er bekaaid van af komen.

De voorgestelde regeling ging uit van die gemeenten in ons land die over één of twee rijksmonumentale kerkgebouwen beschikken, terwijl de grotere en zeer grote kerken over het algemeen in de financiële kou werden gezet. In het bijzonder voor de PGU met vijf rijksmonumentale kerken dreigde een uiterst nadelige situatie te ontstaan..

Zie verder pagina 6: **Lobby leidt tot doorbraak**

* Jacobikerk, rijksmonument in de Utrechtse binnenstad (foto's Maarten Buruma).

Psalmendag en tentoonstelling in de Domkerk

Desiree Berendsen, kerkelijk cultureel werker Citypastoraat Domkerk

Tot 11 juni is in de Domkerk de tentoonstelling 'Psalmvellen' van Kees Stoop te zien. In de kerk hangt een reeks van elf grote vellen rijstpapier waarop het hele psalter gekalligrafeerd staat. Stoop kalligrafeerde de

psalmen in de vertaling van Ida Gerhardt en Marie van der Zeyde en heeft ze voorzien van een randversiering, een in pen en inkt aangebrachte strook van ragfijn getekende bloemen en planten.

De kunstenaar heeft er, met tussenpozen, zes jaar als een monnik aan gewerkt. In de tussenpozen maakte hij ander werk. De elf vel-

len met psalmenteksten en getekende bloemen en planten werken samen licht hallucinerend, als waren het middeleeuwse miniaturen. Deze tentoonstelling wordt officieel geopend op de psalmendag op 9 mei. Op zaterdag 9 mei is in de Domkerk in het kader van deze tentoonstelling een psalmendag. 's Ochtends zingen twee mensen van 'Psalmen voor Nu' psalm 42/43 in hun bewerking en ver-

tellen ze er iets over. 's Middags voert de cantorij tijdens de zaterdagmiddagmuziek psalm 42/43 van Händel uit.

Vooraf leidt Niek Schuman, emeritus hoogleraar liturgiek en psalmenspecialist de dag in en 's middags vertelt Greet Brokerhof-van der Waa over haar psalmen van nu, waarin ze eigentijdse vragen in psalmvorm onder woorden heeft gebracht.

De kosten voor deze dag, inclusief lunch zijn: 12,50 Euro. De dag begint om half tien en duurt tot ongeveer vijf uur. Opgave voor 1 mei verplicht via een mailtje aan: desiree.berendsen@domkerk.nl.

VERRUIMING BRIM-REGELING VOOR KERKEN

Lobby leidt tot doorbraak

(vervolg van voorpagina)

Theo Kralt,
voorzitter College van Kerkrentmeesters PGU

Op 12 november 2007 heeft de Protestantse Gemeente Utrecht een brief gestuurd aan de minister van O, C & W waarin precies werd aangegeven wat de financiële gevolgen per kerk zouden zijn van de voorgestelde BRIM-regeling voor kerken. Al deze cijfers en gegevens waren vooraf geverifieerd door het Bureau Van Hoogevest Architecten (dat het onderhoud aan de kerken begeleidt) en de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM) in Zeist.

Een gesprek met de vaste Kamercommissie voor Cultuur waaraan van onze zijde Brinkman, oud-minister van WVC, voorzitter van de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer alsmede de directeur van het Bureau PGU en ondergetekende deelnamen, onderstreepte het belang van deze problematiek. Naar aanleiding hiervan gaf minister Plasterk aan behoefte te hebben aan een evaluatie van de nog in te voeren regeling, gelet op de complexiteit van de problematiek.

In ons land wordt veel geëvalueerd en onderzocht, maar het evalueren van een nog niet ingevoerde regeling is bepaald een unicum te noemen...

'Eisen'

Wij stemden tijdens het gesprek met de vaste Kamercommissie in met de 'vooraf-evaluatie' van de BRIM-regeling voor kerken, waarbij wij hebben aangegeven dat:

1. de onderhoudsniveaus niet mogen teruglopen en er meer geld ter beschikking moest komen
2. er meer aandacht moest komen voor gemeenten met meerdere rijksmonumentale kerken en grotere of heel grote rijksmonumentale kerken en
3. er een betere overgangsregeling moest komen.

In juli 2008 kwam de door het bureau BMC uitgevoerde evaluatie BRIM beschikbaar. De minister reageerde hierop op 16 december 2008.

Door de rijksadviseur Cultureel Erfgoed werd eind februari 2009 bevestigd dat voornoemde evaluatie van de in te voeren BRIM-regeling voor kerken noopte tot een oplossing van de gerezen problemen. Samen met de Protestantse Kerk in Nederland en de Rooms-Katholieke Kerkprovincie hebben wij vervolgens in samenwerking met de betrokken partijen en instanties en ondersteund door de gemeente Utrecht, het initiatief genomen om via de commissie kerkelijke gebouwen van het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken (het CIO-K), aan te dringen op uitgewerkte positieve concretisering. Hiertoe hebben wij samen met Van Hoogevest Architecten voor circa vijftig rijksmonumentale

kerken de problematiek concreet in kaart gebracht en opnieuw onder de aandacht gebracht.

sidiëplafonds voor de aanvragen worden verhoogd van € 100.000 (een ton) naar € 1.000.000 (een

heeft de hierbij betrokken personen en instanties nadrukkelijk bedankt.

* Interieur van de Janskerk, een van de vijf rijksmonumentale binnenstadkerken van de PGU.

Minister Plasterk heeft de problematiek erkend en op 3 april 2009*) ook maatregelen genomen om de zaak een positieve wending te geven. Dit werd bevestigd in de vaste Kamercommissie voor Cultuur. Er komt een goede overgangsregeling. In totaal wordt het beschikbare budget met € 21 miljoen verhoogd. De sub-

miljoen) per zesjarig instandhoudingsplan. Door de verschuiving dat ook facilitaire zaken mogen worden meegenomen in het onderhoud, komt hiervoor 65 procent subsidie beschikbaar. Na deze uitkomst zullen wij niet meer brommen over de BRIM-regeling voor kerken. De PGU is verheugd over dit resultaat en

*) De brief van minister prof. dr. R. Plasterk van O, C & W van 3 april 2009 en de door de directeur Bureau PGU op 8 april 2009 opgestelde Projectie Groot Onderhoud en de gevolgen van de BRIM 2010-2019 met bijlagen zijn op verzoek te verkrijgen bij de heer L.J.M. Paulussen RA, telefoon 27 111 77.

Provincie vult Kapitaal Groot Onderhoud aan

Tijdens het subsidiëntenoverleg met de gemeente en de provincie Utrecht op 9 april 2009 mochten Bert Bontan, Evert Woltjes, Laurent Paulussen en ondergetekende van de provincie vernemen dat mevrouw Anneke Raven, lid van het College van GS aan Provinciale Staten van de provincie Utrecht heeft voorgesteld de eerder in het vooruitzicht gestelde € 500.000 op te nemen in de Voorjaarsnota voor het Kapitaal Groot Onderhoud (KGO) van de rijksmonumentale binnenstadkerken van de PGU. Hiermee komt het in 2005 vastgestelde doel van het CvK namelijk een KGO van € 5 miljoen in het zicht.

In vogelvlucht de recente voorgeschiedenis: in 2005 hebben de toenmalige penningmeester van de PGU, de heer D. van Woudenberg en ondergetekende een analyse gemaakt van de hoogte van het Kapitaal Groot Onderhoud voor de rijksmonumentale binnenstadkerken. Met de renteopbrengsten van dit kapitaal worden de zogenaamde niet-subsidiabele kosten voor onderhoud gedekt. De subsidiabele kosten komen ten laste van de BRIM.

Met de renteopbrengsten uit het Kapitaal Groot Onderhoud moet de door de PGU te leveren eigen bijdrage worden gedekt. De derde inkomstenbron is de bijdrage van de betrokken wijk-

gemeenten die in de afgelopen jaren eveneens werd verhoogd. In 2005 becijferde het CvK dat het Kapitaal Groot onderhoud door de daling van de rente, stijging van de kosten, inflatie en de overgang van de gulden naar de euro verhoogd zou moeten worden van circa 2,5 miljoen euro (5,5 miljoen oude guldens) naar circa vijf miljoen euro. Een fondsenwervingcommissie werd ingesteld met onder andere jhr.dr. P.A.C. Beelaerts van Blokland en drs. J.H. Zwart als leden.

Over het verkrijgen van diverse bijdragen aan het Kapitaal Groot Onderhoud en over de BROM/BRIM-problematiek is de afgelopen jaren veel geschreven in Kerk in de Stad. Ook het begin dit jaar verschenen boek 'Levende Monumenten' besteedt er een hoofdstuk aan.

De huidige stand op basis van de jaarrekening 2007 PGU en de tot en met 2007 opgenomen dotaties betreft € 3,8 miljoen. Door de schenkingen in de vorm van bijdragen van de gemeente Utrecht van € 0,5 miljoen en de provincie Utrecht van € 0,5 miljoen wordt dit € 4,8 miljoen. Samen met het legaat van € 65.000 dat het Citypastoraat Domkerk voor dit doel ter beschikking heeft gesteld, komt het Kapitaal Groot Onderhoud op € 4.865.000. In de zomer, na de definitieve besluitvorming door Provinciale Staten, komen wij hier uitgebreid op terug.

Orgel en accordeon samen in concert

De ongebruikelijke maar muzikaal boeiende combinatie van orgel en accordeon is zaterdag 9 mei om 20.00 uur te beluisteren in een concert bij de Evangelische broedergemeente (aan het Zusterplein) in Zeist. Van oudsher zijn kunstenaars betrokken op de mensen en de maatschappij waarin zij leven, maar ook op de toestand van de wereld waar die samenleving deel van uitmaakt. In de muziek bestaat de unieke mogelijkheid om niet alleen in stukken van voorbijgangers te lezen, maar ook het levensgevoel van een tijdperk mee te beleven. Voor zo'n reis van vier eeuwen nodigen de broeders Clemens Bernhard (accordeon) en Karl Friedrich Winter (orgel) uit. Ze beginnen hun programma met muziek uit de achttiende eeuw van Johann Sebastian Bach en ze eindigen in onze tijd met het stuk 'Vom Zustand der Welt' (Over de toestand van de wereld) van Tobias Morgenstern, waarvan de wereldpremière in 2008 plaatsvond. In korte inleidende teksten stellen de componisten hun tijd en leefmilieu aan het publiek voor. De instrumenten zijn zowel solo als in duet te horen. De opbrengst van dit concert komt ten goede aan de kerkmuziek van de Broedergemeente.

Open Huis bij Timon

Op zaterdag 16 mei openen de drie Timon Woongroepen in Houten hun deuren. Belangstellenden kunnen tussen 10.00 en 16.00 uur binnen lopen om kennis te maken met de bewoners van deze voor Nederland unieke Begeleid Wonen voorzieningen.

De vaste bewoners van een Timon Woongroep geven gestalte aan een belangrijke christelijke waarde als gastvrijheid. Ze bieden een thuis aan jongvolwassenen die tijdelijk een extra steun in de rug nodig hebben op hun weg naar zelfstandigheid. Timon Woongroep Tiellandt is gevestigd aan de Friezenpoort 29, Houten en de Timon Woongroepen 'Hollandspoor Zuid en West' grenzen aan elkaar, ingang: Hollandspoor 58 en 60, Houten. Voor meer informatie, zie: www.timon.nl.

Cursus: Zeven moeilijke vragen

Op verzoek geeft ds. Arjan Markus in de Jacobikerkerk deze maand een cursus over een aantal moeilijke vragen van het christelijke geloof. Het zijn de vragen die anderen aan ons stellen, maar misschien zijn het ook vragen die je zelf hebt. Op 6 en 20 mei worden vragen behandeld als: hoe kun je weten of God dingen doet in de wereld en in je leven? En: waarom laat God het lijden toe?, of: wat moet je met tegenstrijdigheden en geweldsteksten in de Bijbel? Mochten er nog aanvullende vragen zijn, dan valt te bezien of die in te passen zijn. De avonden beginnen om 20.00 uur in de gemeentesaal. Opgave voor deelname bij ds. Arjan Markus, e-mail amarkus@hetnet.nl of telefoon 294 0152.